

ZALOŽENÍ EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI

Evropská společnost (Societas Europaea, SE), je právnickou osobou, kapitálovou společností ve formě akciové společnosti, jejíž vymezení obsahuje Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 08. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE). V právním řádu České republiky pak poměry evropské společnosti, pokud nejsou upraveny uvedeným nařízením, upravuje zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, ve znění pozdějších změn a doplnění.

Evropská společnost je právnickou osobou - kapitálovou společností, která musí mít charakter akciové společnosti a jejíž základní kapitál je rozvržen na akcie. Základní kapitál činí nejméně 120 000,- EUR a je vyjádřen v eurech.¹ Sídlo evropské společnosti se musí nacházet v Evropském společenství (dále jako Společenství). Evropská společnost, pokud jde o její vnitřní organizaci, se řídí Nařízením Rady (ES) č. 2157/2001, svými stanovami a podpůrně národními právními předpisy.

Struktura SE je tvořena valnou hromadou, která je nejvyšším orgánem společnosti a která rozhoduje o záležitostech vyplývajících z pravomocí daných Nařízením Rady (ES) č. 2157/2001, národními právními předpisy státu sídla a stanovami společnosti, a dozorčím orgánem a řídicím orgánem (tzv. dualistický systém) nebo správním orgánem (tzv. monistický systém) a to dle varianty zvolené ve stanovách.

Dualistický systém představuje systém kontroly a řízení SE tvořený představenstvem (které může být jednočlenné) jako řídicím a statutárním orgánem a dozorčím orgánem (který může být taktéž jednočlenný) vykonávajícím kontrolu nad prací řídicího orgánu. Obecná úprava pak předpokládá, že členy dozorčího orgánu jmenuje valná hromada a v případě řídicího orgánu jej jmenuje dozorčí orgán, pokud stanovy nepřenesou tuto působnost na valnou hromadu.

Monistický systém řízení je založen na existenci pouze jednoho kontrolně - řídicího orgánu a to správní rady, která musí být nejméně tříčlenná a nejvíce může mít 18 členů. Správní rada volí ze svého středu předsedu, který je statutárním orgánem společnosti. Jedna fyzická osoba nemůže být současně členem více jak pěti představenstev nebo správních rad SE nebo akciových společností. Obchodní vedení společnosti přísluší buď předsedovi správní rady (předseda - generální ředitel), nebo jiné fyzické osobě jmenované správní radou. Jedna fyzická osoba však nesmí vykonávat více než jednu funkci generálního ředitele SE na území České republiky.² Bez ohledu na to, zda jde o monistický nebo dualistický systém je nejdelší doba pro jmenování členem orgánu společnosti stanovena na šest let s možností opětovné volby.

Evropská společnost se zapisuje do příslušného rejstříku ve státě Společenství, kde se nachází její sídlo. Zápisem do rejstříku nabývá evropská společnost právní subjektivity. Její zápis (i výmaz) do rejstříku státu sídla se pro informační účely zveřejní v Ústředním věstníku Evropských společenství.

Jak tedy založit evropskou společnost? Zákon č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti zmiňuje založení nebo vznik SE fúzí, nebo jako holdingové SE, nebo přeměnou akciové společnosti na SE. Mimo výše uvedené pak ale Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 upravuje ještě možnost založení evropské společnosti jako dceřiné evropské společnosti od mateřské evropské společnosti, nebo úpisem akcií který mohou učinit veřejnoprávní či soukromoprávní právnické osoby za splnění dalších podmínek. Na založení evropské společnosti se s výhradou

¹ Protože ČR není členem měnové unie, vyjadřuje se základní kapitál u SE i v korunách dle přepočítacího koeficientu (kurzu), kterým je kurz Kč/EUR k poslednímu dni měsíce předcházejícího založení.

² V tomto kontextu poukazují na dualistický model, kde omezení pro výkon funkce není a jedna fyzická osoba může být členem neomezeného počtu představenstev SE.

úpravy v Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 použijí právní předpisy státu sídla vztahující se k akciové společnosti.

Založení evropské společnosti fúzí

Založení evropské společnosti fúzí představuje postup kdy dvě nebo více akciových společností³ se sídlem ve Společenství vytvoří SE prostřednictvím fúze za podmínky, že nejméně dvě z nich podléhají právním předpisům různých členských států Společenství. Fúze může mít charakter fúze sloučením, kdy charakter SE získává nástupnická společnost, nebo fúze splynutím, kdy se evropskou společností stává nově založená společnost. Postup upravuje Oddíl 2 Článek 17 Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 a § 15 a násl. zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, a představuje postup, kdy je nutné jmenovat znalce pro fúzi a znaleckou zprávu o fúzi,⁴ vypracováním projektu fúze a jeho zveřejnění, schválení valnými hromadami fúzujících společností, zajištění ochrany menšinových akcionářů, zaměstnanců fúzujících společností a věřitelů s ohledem na závazky SE a vydáním osvědčení notářem. Osvědčení v podmínkách České republiky vydává notář. Osvědčení je veřejnou listinou⁵ vydanou ve formě dle zvláštního zákona a je dvojího druhu. První představuje přezkum souladu s právem a dodržení předpisů, úkonů a formalit pro fúzi a týká se každé z fúzujících společností (vydává se pro každou z nich samostatně). Druhé osvědčení pak představuje vydání veřejné listiny, kterou notář osvědčuje splnění zákonem stanovených požadavků pro zápis SE do obchodního rejstříku. Vydává se jen ve státě sídla vznikající evropské společnosti a je podkladem, pro zápis společnosti do obchodního rejstříku.

Založení evropské společnosti jako holdingové SE

Založení evropské společnosti jako holdingové SE představuje postup, kdy dvě nebo více akciových společností anebo společností s ručením omezeným založených podle práva členských států Společenství a se sídlem ve Společenství může založit holdingovou SE, pokud se alespoň dvě z nich řídí právem různých členských států Společenství nebo pokud mají alespoň dva roky dceřinou společnost řídicí se právem členského státu Společenství nebo pobočku nacházející se v jiném členském státě. Holdingová SE je zakládána na základě jednotného projektu k založení holdingové společnosti, a představuje vklad obchodních podílů (u společnosti s ručením omezeným) nebo akcií (u akciové společnosti) do základního kapitálu SE, které vkládají vlastníci těchto podílů nebo akcií a kteří v případě, že společnost vznikne, obdrží akcie holdingové SE.⁶

Založení evropské společnosti jako dceřiné SE

Založení evropské společnosti jako dceřiné evropské společnosti představuje postup kdy SE samotná⁷ založí jednu nebo více dceřiných společností ve formě SE. Jde o procesně nejjednodušší a v praxi nejpoužívanější variantu spočívající v založení společnosti jediným

³ Založení SE fúzí je vyhrazeno pouze pro akciové společnosti.

⁴ Dle § 15 zák. č. 627/2004 Sb., se přiměřeně na jmenování a vypracování znalecké zprávy použijí ustanovení zákona č. 125/2008 Sb. o přeměnách obchodních společností a družstev.

⁵ Náležitosti jsou upraveny v Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 a zejména v zák. č. 627/2004 Sb.

⁶ Společnosti, které daly podnět k založení holdingové SE i nadále existují na rozdíl od založení SE fúzí, kdy mohou fúzující společnosti zaniknout.

⁷ Založit jinou SE může jen právnická osoba ve formě SE.

zakladatelem zakladatelskou listinou podle ustanovení Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 v návaznosti na ustanovení zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti a obchodního zákoníku upravujícího akciovou společnost.⁸ Pokud jde o sepsání notářského zápisu o tomto právním úkonu, jde v zásadě o založení právnické osoby jediným zakladatelem, které se nijak podstatně neliší od založení akciové společnosti zakladatelskou listinou podle obchodního zákoníku, samozřejmě s přihlédnutím k odlišnostem jako je minimální výše základního kapitálu, omezení osoby zakladatele na již existující evropskou společnost apod.

Založení evropské společnosti úpisem akcií

Založení evropské společnosti úpisem akcií veřejnoprávními či soukromoprávními právnickými osobami představuje postup, kdy dvě nebo více veřejnoprávních či soukromoprávních právnických osob založených podle práva členského státu Společenství se sídlem ve Společenství může založit dceřinou evropskou společností upsáním jejích akcií, jestliže se buď nejméně dvě z nich řídí právem různých členských států Společenství nebo pokud má výše uvedená veřejnoprávní či soukromoprávní právnická osoba alespoň dva roky dceřinou společností řídicí se právem jiného členského státu Společenství nebo pobočku nacházející se v jiném členském státě.⁹ V praxi jde o druhý nejčastější způsob založení SE odpovídající založení akciové společnosti zakladatelskou smlouvou podle obchodního zákoníku, samozřejmě s přihlédnutím k odlišnostem evropské společnosti,¹⁰ který je však určen pouze pro veřejnoprávní či soukromoprávní právnické osoby¹¹ a který představuje nejjednodušší cestu k prvotnímu založení SE.¹²

Přeměna akciové společnosti na SE

Aby byl výčet možností vzniku SE úplný je třeba uvést, že evropská společnost může vzniknout přeměnou akciové společnosti na SE a jde o postup kdy akciová společnost založená podle práva členského státu, která má sídlo ve Společenství může být přeměněna na SE pokud má alespoň dva roky dceřinou společností řídicí se právem jiného členského státu Společenství.

⁸ Jde o nejběžnější postup, kdy mateřská SE založí dceřiné SE, které jsou následně nejen způsobilé k převodu vlastnictví převedením akcií, ale i bez omezení schopny zakládat další SE.

⁹ Článek 2 odst. 3. Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 ze dne 08. října 2001 o statutu evropské společnosti (SE).

¹⁰ Jde o splnění podmínek pro založení evropské akciové společnosti, zejména ustanovení hlavy I. článku 2. odst. 3 směrnice č. 2001/86/ES, kdy zakladatelé jsou soukromoprávní právnické osoby založené podle práva členského státu Evropského společenství, kdy zakladatelé se řídí právem, respektive právním řádem různých členských států evropského společenství a nejde o dceřiné společnosti.

¹¹ Nařízení Rady (ES) č. 2157/2001 nepřipouští, aby se založení SE jako zakladatel účastnila jakákoli fyzická osoba.

¹² Založená SE pak může zakládat další dceřiné SE.